

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 8 april 2014 inzake de uitkomsten van het onderzoek van de NZa naar onterechte betalingen in AWBZ-instellingen (Kamerstuk 30 597, nr. 430).

De voorzitter van de commissie,
Neppérus

Adjunct-griffier van de commissie,
Clemens

Inhoudsopgave

I.	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II.	Reactie van de Staatssecretaris	6

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over onterechte betalingen in AWBZ-instellingen. Onterechte betalingen in AWBZ-instellingen zijn onaanvaardbaar en moeten worden aangepakt. De leden van de VVD-fractie vinden het daarom van groot belang dat de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) de meldingen van de Consumentenbond scherp onderzoekt, en waar nodig actie onderneemt. Genoemde leden hebben nog enkele vragen bij de resultaten van het onderzoek.

Zorgkantoren hebben tot nu toe in 10 gevallen maatregelen genomen om overtredingen te beëindigen. Is het de verwachting dat, naar aanleiding van de meldingen van de Consumentenbond, nog meerdere meldingen zullen volgen? Hebben de getroffen cliënten in deze 10 gevallen ook de te veel betaalde eigen bijdrage terug ontvangen van de aanbieder? Zijn de overige cliënten bij de betreffende instellingen geïnformeerd, zodat zij kunnen nagaan of zij ook tot de groep behoren die te veel betaald heeft? Is de NZa bij deze 10 gevallen, of bij andere meldingen van de Consumentenbond, voornemens om maatregelen te treffen, zoals het geven van een aanwijzing of het openbaar maken van de naam van de betreffende instelling?

Ten aanzien van de 44 citaten waarvan de NZa vermoedt dat er sprake is van onterechte betalingen gaat de NZa in gesprek met zorgkantoren. Op welke wijze wordt in deze gevallen ook contact opgenomen met cliënten, zodat zij geïnformeerd zijn en eventueel melding kunnen doen van hun eigen ervaringen?

De leden van de VVD-fractie zien het belang van heldere en duidelijke meldingen bij de aanpak van onterechte betalingen. Het is goed dat de verschillende veldpartijen gezamenlijk bekijken hoe het cliëntenperspectief in de toekomst beter meegenomen kan worden. Wordt hierbij ook aandacht besteed aan een duidelijk overzicht voor melders waarin staat aangegeven welke informatie noodzakelijk is om de melding in behandeling te nemen, zoals bijvoorbeeld een standaardformulier dat kan worden ingevuld?

De leden van de VVD-fractie vragen welke acties zorgkantoren ondernemen om onterechte betalingen te voorkomen. Stellen zij bijvoorbeeld in hun contracteervoorwaarden eisen op dit gebied?

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de brief over het onderzoek van de NZa naar onterechte betalingen in de AWBZ en hebben hierover nog enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie geven op voorhand aan dat zij het bijzonder ongewenst vinden wanneer er eigen bijdragen gevraagd worden aan cliënten voor zaken waarop zij recht hebben via de AWBZ. Dit vinden zij temeer omdat, zoals de Staatssecretaris ook zelf aangeeft, dit mensen

betreft die zich in een kwetsbare fase van hun leven bevinden. Deze leden ondersteunen dan ook een harde aanpak van instellingen die willens en wetens onterechte bijdragen vragen van cliënten en zij zien dan ook uit naar de uitkomsten van het verdiepend onderzoek en de eventuele doorgeleiding van aantoonbare gevallen van oplichting naar het Openbaar Ministerie.

De leden van de PvdA-fractie zijn blij dat de Consumentenbond deze misstanden aan het licht heeft gebracht. Zij vragen wel waarom de Consumentenbond hiervoor nodig bleek en waarom de NZa zelf niet eerder dergelijke onderzoeken heeft uitgevoerd. De NZa, als beschermer van de cliënt, zou deze misstanden toch al veel eerder geconstateerd moeten hebben? Graag ontvangen genoemde leden een reactie van de Staatssecretaris hierop. Ook zouden deze leden graag aangegeven krijgen hoe de NZa momenteel toezicht houdt op AWBZ-instellingen in het algemeen en specifiek rondom eigen betalingen.

Onterechte betalingen

De leden van de PvdA-fractie willen graag weten hoeveel geld, bij benadering, gemoeid is met deze onterechte betalingen. Krijgen cliënten eventuele onterechte betalingen vergoed door de betreffende instelling? De Staatssecretaris geeft aan dat de NZa op korte termijn contact opneemt met de zorgkantoren om na te gaan hoeveel cliënten van de 44 genoemde instellingen daadwerkelijk ten onrechte hebben bijbetaald. Genoemde leden zouden graag, ook gezien de lankmoedige houding van de NZa rondom de patiëntenstop voor patiënten met genderdysforie bij het VUmc, een concrete datum vernemen. Neemt de NZa ook direct contact op met de betreffende zorginstellingen en voert zij daar ook onderzoek uit, of verloopt dit onderzoek geheel via de zorgkantoren? Deze leden zouden graag zien dat de NZa ook concreet kennisneemt van de situatie bij deze instellingen. Zij geven aan dat onderzoek op de werkvloer, en daadwerkelijk praten met bestuurders en cliënten, een logische stap zou zijn in dezen. Gesteld dat instellingen inderdaad onterechte betalingen hebben gevraagd, worden zij dan de komende jaren extra in de gaten gehouden door de NZa? De Staatssecretaris geeft aan dat de NZa alert blijft op nieuwe signalen van onterechte betalingen. Sluit dat uit dat de NZa in de toekomst op eigen initiatief onderzoek naar onterechte betalingen uitvoert en betekent dat dat zij alleen op basis van signalen van derden actie zal ondernemen?

Transparantie informatie bijbetalingen

De leden van de PvdA-fractie zijn geschrokken van de constatering dat de informatievoorziening over bijbetalingen bij de meerderheid van de zorginstellingen verbetering behoeft. Gezien het feit dat het hier kwetsbare mensen betreft, zou toch verwacht mogen worden dat zorginstellingen er alles aan doen om deze informatie op een heldere wijze voor hun cliënten te ontsluiten. Deze leden vragen hoe de NZa deze verbetering gaat afdwingen zodat alle zorginstellingen in de toekomst correct en duidelijk over eigen bijbetalingen communiceren. Zij zouden graag een overzicht ontvangen van de concrete acties die de NZa gaat ondernemen op dit punt.

Tot slot willen de leden van de PvdA-fractie graag weten in hoeverre dit onderzoek nu volledig is. Besloeg de reikwijdte van het onderzoek van de NZa naar onterechte betalingen alle AWBZ- instellingen, of alleen de instellingen die op basis van het eerdere onderzoek van de Consumentenbond opvielen? Bestaat er daarmee de kans dat er AWBZ-instellingen in het geheel niet betrokken zijn in dit onderzoek, bijvoorbeeld omdat de

Consumentenbond deze niet betrokken heeft in hun onderzoek? Indien deze kans aanwezig is, wanneer worden deze instellingen dan op deze onterechte eigen betalingen en bijdragen doorgelicht?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

Onderzoek onterechte betalingen

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief met betrekking tot het onderzoek naar onterechte betalingen in zorginstellingen. Deze leden vragen de Staatssecretaris of hij kan aangeven met welke reden de Consumentenbond niet heeft onderzocht of de onjuiste informatie-uitingen in de praktijk ook daadwerkelijk hebben geleid tot onterechte betalingen. Kan de Staatssecretaris dat nader toelichten?

Onterechte betalingen

De leden van de SP-fractie constateren dat de NZa van de verschillende zorgkantoren wil vaststellen hoeveel mensen ten onrechte hebben bijbetaald voor zaken die binnen het AWBZ-budget vallen. Kan de Staatssecretaris te zijner tijd een overzicht sturen, per zorgkantoor, hoeveel en welke zorgaanbieders onterechte rekeningen presenteren aan bewoners? Kan de Staatssecretaris tevens uitleggen hoe het komt dat van de 59 meldingen er maar twee signalen daadwerkelijke onterechte betalingen bleken? Was er bij de overgebleven 57 meldingen geen sprake van onterechte betalingen of was er onvoldoende informatie waardoor niet vastgesteld kon worden of het om een onterechte betaling ging? Voorts willen genoemde leden weten welke informatie precies ontbrak waardoor er geen duidelijkheid over de meldingen kon worden gegeven.

Transparantie informatie over bijbetalingen

De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris waarom zorgaanbieders de informatievoorziening met betrekking tot eigen betalingen in de zorg nog steeds niet op orde hebben. Deze leden vinden het vreemd dat zorgaanbieders wel constateren dat de informatievoorziening beter kan, maar ondertussen doen deze zorgaanbieders er weinig aan. Kan de Staatssecretaris daarop een reactie geven? Kan de Staatssecretaris voorts toelichten wat het interventieplan inhoudt dat de NZa wil invoeren om de informatievoorziening over bijbetalingen in de AWBZ blijvend te verbeteren?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over het onderzoek van de Nederlandse Zorgautoriteit naar onterechte betalingen in AWBZ-instellingen. Deze leden vinden het belangrijk dat er maatregelen worden genomen om de problematiek van onterechte betalingen aan te pakken. Wel hebben zij hierover nog enkele vragen.

In de brief lezen de leden van de CDA-fractie dat de NZa alert blijft op nieuwe meldingen van onterechte bijbetalingen. Vervolgens lezen zij dat als uit binnengekomen meldingen blijkt dat zorginstellingen herhaaldelijk in de fout gaan, de NZa zelf ook handhavend kan optreden. Genoemde leden zijn benieuwd wat wordt verstaan onder «herhaaldelijk in de fout gaan». Wanneer is de grens bereikt? Zijn er al signalen van aantoonbare oplichting doorgegeven aan het Openbaar Ministerie?

Daarnaast blijkt dat de NZa in het verleden bij overtredingen al aanwijzingen heeft gegeven aan diverse zorgaanbieders, en hun naam openbaar heeft gemaakt. De leden van de CDA-fractie horen graag waar melding wordt gedaan van deze instellingen. Wil de Staatssecretaris aan het einde van elk jaar de Kamer informeren over instellingen waar dat jaar onterecht betalingen zijn geïnd?

De leden van de CDA-fractie willen tot slot weten of er iets bekend is over het effect van deze maatregelen.

Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over de uitkomsten van het onderzoek van de NZa naar onterechte betalingen in AWBZ-instellingen. In deze brief gaat de Staatssecretaris in op de opzet van het onderzoek en de belangrijkste resultaten. Genoemde leden betreuren het dat het onderzoeksrapport van de NZa niet als bijlage bij de brief is gevoegd. Deze leden zouden dit onderzoeksrapport graag alsnog willen ontvangen.

De leden van de PVV-fractie vragen hoe onafhankelijk en betrouwbaar deze onderzoeksresultaten van de NZa zijn.

Kan de Staatssecretaris aangeven om hoeveel geld aan onterechte betalingen het gaat?

Hoeveel cliënten hebben te maken gehad met onterechte betalingen?

Tijdens het debat van 20 februari jl. heeft de Staatssecretaris toegezegd dat wanneer de NZa constateert dat er sprake is van aantoonbare oplichting zij hiervan melding maakt bij het Openbaar Ministerie.¹ Wat gebeurt er vervolgens met deze melding? Wat worden de sancties? Is de Staatssecretaris bereid om bestuurders die willens en wetens bewoners onterechte betalingen in rekening brengen, voor deze boete op te laten draaien, in plaats van de zorginstelling?

Heeft de NZa naar aanleiding van het onderzoek van de Consumentenbond signalen doorgegeven aan het Openbaar Ministerie? Heeft de NZa naar aanleiding van de 59 meldingen ontvangen bij haar eigen meldpunt signalen doorgegeven aan het Openbaar Ministerie? Om hoeveel instellingen gaat het? Zijn er in het verleden al eens eerder signalen doorgegeven aan het Openbaar Ministerie? Zijn er nu of in het verleden wel eens bestuurlijke boetes opgelegd aan instellingen/ bestuurders wegens het onterecht in rekening brengen van diensten die binnen het AWBZ-budget vallen?

De leden van de PVV-fractie vragen of alle onterechte eigen betalingen worden terugbetaald.

De NZa heeft aan de zorgkantoren verzocht om de uitkomsten van het onderzoek van de Consumentenbond te toetsen bij de betrokken zorgaanbieders. Welke aanbevelingen heeft het zorgkantoor gedaan? In 10 gevallen hebben de zorgkantoren maatregelen genomen om overtredingen te beëindigen. Welke maatregelen hebben de zorgkantoren genomen? En om welke overtredingen ging het precies?

De leden van de PVV-fractie zijn van mening dat wanneer cliënten gekozen hebben om bepaalde diensten niet van de instelling af te nemen, maar uit eigen middelen te betalen en zich hierbij hebben laten leiden door het feit dat zij hiervoor anders een rekening van de instelling zouden krijgen, misleid zijn. Zij hadden immers een andere keuze gemaakt als de instelling geen kosten in rekening zou brengen voor deze zaken. Houdt de

¹ Handelingen II, 2013–2014, nr. 57, item 29

NZa ook rekening met deze misleidingen? Op welke manier? Deze cliënten hebben ten onrechte betaald voor zaken die onder het AWBZ-budget vallen.

De leden van de PVV-fractie vinden dat het meldpunt van de NZa wel wat meer naamsbekendheid kan gebruiken; volgens hen lijkt het erop dat dit meldpunt vrij onbekend is. Is de Staatssecretaris bereid om stappen te ondernemen om meer naamsbekendheid voor dit meldpunt te genereren?

In het verleden heeft de NZa bij overtredingen aanwijzingen aan zorgaanbieders gegeven en hun naam openbaar gemaakt. De leden van de PVV-fractie zijn benieuwd naar de huidige stand van zaken bij deze zorgaanbieders. Heeft de NZa nadien nog gecontroleerd? Op welke manier?

Begin 2014 is de NZa begonnen met een verdiepend onderzoek naar transparantie van de tarieven. Wanneer zijn de uitkomsten te verwachten? Krijgt de Kamer dit onderzoek integraal of stuurt de Staatssecretaris daarvan weer een summier samenvattend briefje? De leden van de PVV-fractie geven de voorkeur aan het volledige onderzoek.

Het onderzoek van de Consumentenbond is van 27 september 2013, op 8 oktober 2013 is er door de Staatssecretaris een eerste schriftelijke reactie gegeven. Op 20 februari 2014 is er een debat gevoerd. Tot op heden is het nog steeds niet van alle meldingen duidelijk of het hier wel of niet om moedwillig bedrog gaat. De leden van de PVV-fractie vragen waarom dit zo lang duurt.

II. REACTIE VAN DE STAATSSECRETARIS